

Rīga

07.06.2016. Nr. 0520161668/A1012

Uz TAP

Korupcijas novēršanas un apkarošanas
birojs

*Atzinums par likumprojektu
"Grozījumi Valsts pārvaldes
iekārtas likumā" (VSS-490)*

Latvijas Pašvaldību savienība (LPS) ir izvērtējusi un nesaskaņo likumprojektu "Grozījumi Valsts pārvaldes iekārtas likumā" (VSS-490) (turpmāk – likumprojekts) un tā sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumu (anotāciju), jo ir šādi iebildumi:

1. Likumprojekta 1. pants paredz papildināt Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – likums) 48. panta pirmo daļu aiz vārdiem "konsultatīvajās padomēs" ar vārdiem "lobēšanas ietvaros". Likuma 48. pants noteic, ka šā likuma mērķa sasniegšanai iestāde savā darbībā iesaista sabiedrības pārstāvjus (sabiedrisko organizāciju un citu organizētu grupu pārstāvjus, atsevišķas kompetentas personas), iekļaujot viņus darba grupās, konsultatīvajās padomēs vai lūdzot sniegt atzinumus. No likumprojekta un tā anotācijas īsti nav skaidrs, vai lobisma ietvars attieksies tikai uz konsultatīvajām padomēs vai arī darba grupām. Ņemot vērā minēto, lūdzam precizēt likumprojekta 1. pantu.

2. Likumprojekta 2. panta pirmajā teikumā tiek dota lobēšanas definīcija, no kuras secināms, ka piedāvātais regulējums attieksies uz valsts pārvaldes un pašvaldību iestādēm. Tāpat likumprojekta 2. pantā noteikts, ka lobēšanu veic, ievērojot normatīvajos aktos noteiktos ierobežojumus un regulējumu par lobēšanas publiskošanu. Ministru kabineta 2009. gada 3. februāra noteikumu nr. 108 "Normatīvo aktu projektu sagatavošanas noteikumi" 63. punkts pieļauj likumprojektā dot atsauci uz normatīvajiem aktiem noteiktā jomā, tomēr atsaucei ir jābūt papildītai ar saturu. Anotācijas IV sadaļā ir uzskaitīti normatīvie akti, kuros nepieciešams veikt grozījumus. No anotācijas IV sadaļā uzskaitītajiem normatīvo aktu grozījumu projektiem vienlaikus ar likumprojektu ir izsludināts tikai likumprojekts "Grozījumi likumā "Saeimas kārtības rullis"". Pārējie normatīvie akti, kuri varētu tikt izsludināti vienlaikus ar šo likumprojektu, piemēram, grozījumi likumā "Par

interesešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”, kurā paredzēts noteikt lobēšanas ierobežojumus, nav izsludināts vienlaikus ar likumprojektu. Tāpat paredzētos priekšlikumus grozījumiem neatrodam arī Saeimas mājaslapā. Šādos apstākļos nav iespējams izvērtēt, vai likumprojekta 2. pantā ietvertais regulējums un atsaucē uz normatīvajiem aktiem ir pilnīgs un neradīs piemērošanas grūtības vēlāk. Tāpat tiesību normām ir jābūt skaidrām un saprotamām tiesību normas piemērotājam. Tā kā nav saprotams, kādi normatīvie akti un tiesiskais regulējums slēpjas zem vārdiem “normatīvajos aktos noteiktos ierobežojumus un regulējumu par lobēšanas publiskošanu”, lūdzam vai nu nodrošināt visu nepieciešamo normatīvo aktu virzīšanu vienā likumprojektu kopā, vai arī nelietot atsaucē uz normatīvajiem aktiem konkrētajā jomā.

3. Lobēšanas tiesiskais regulējums ir ietverts likuma 48. pantā, kas runā par sabiedrības līdzdalības veidiem. Šis pants ir veidots tādā veidā, ka valsts pārvaldei savā darbībā sabiedrība ir jāiesaista. Normatīvo aktu projektu izstrādes procesā sabiedrības pārstāvji tiek pieaicināti darba grupās, tiek aicināti sniegt viedokli par sagatavotajiem normatīvo aktu projektiem. Teorijā lobēšana izpaužas dažādos veidos, kas var būt atļauti un neatļauti. Šobrīd, ja sabiedrības pārstāvji ir pieaicināti pie normatīvo aktu projektu izstrādes, šī informācija tiek publiskota konkrētā normatīvā akta projekta sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojuma (anotācijas) attiecīgajā sadaļā. Tādējādi mērķis noskaidrot, kādas privāto tiesību juridiskās personas vai fiziskās personas intereses tika pārstāvētas normatīvā akta projekta izstrādes procesā, tiek sasniegts. Iepazīstoties ar piedāvāto likumprojekta 2. panta redakciju, var secināt, ka likumprojekta sagatavotāja mērķis ir izskaust/ nepieļaut nelikumīgo (tajā skaitā pelēko un melno) lobēšanu. LPS ieskatā likumprojekta 2. pantā piedāvātais regulējuma mērķis ir pretrunā ar likuma 48. panta mērķi, tādējādi radot situāciju, ka lobēšanas regulējuma iekļaušana normā par sabiedrības līdzdalību var samazināt valsts pārvaldes pienākumu iesaistīt sabiedrības pārstāvjus valsts pārvaldes procesos.

4. Iepazīstoties ar anotācijas I sadaļas 2. punktu, kurā būtu jābūt skaidrojumiem par likumprojekta mērķi un būtību, skaidrojums par likumprojekta mērķi un būtību nav atrodams. Tajā ir ietverta tikai informācija par pašreizējo situāciju un uzdevumiem. Ņemot vērā minēto, lūdzam aizpildīt anotācijas I sadaļas 2. punktu, ne tikai aprakstot pašreizējo situāciju un rezolūcijas, no kurām izriet uzdevums izstrādāt likumprojektu, bet arī skaidrojot likumprojekta mērķi un būtību.

5. Lūdzam aizpildīt anotācijas II sadaļu pilnībā, tajā skaitā anotācijas 2. un 3. punktu, kuros jāietver informācija par tiesiskā regulējuma ietekmi uz tautsaimniecību un administratīvo slogu, kā arī administratīvo izmaksu monetāro novērtējumu. Valsts kanceleja ir skaidrojusi, ka administratīvais slogs ir daļa no administratīvajām izmaksām, ko gan privātajam, gan publiskajam sektoram rada pienākums pakļauties tiesiskā regulējuma prasībām. Tas nozīmē, ka ne tikai iedzīvotāji, bet arī valsts pārvaldes (šeit jāsaprot publiskās pārvaldes, proti, arī pašvaldības) iestādes, pakļaujoties

tiesiskā regulējuma prasībām sniegt informāciju, patērē zināmus resursus, kas tādējādi veido to administratīvās izmaksas.

6. Tā kā likumprojektā paredzētais regulējums attieksies uz pašvaldībām, arī pašvaldībām palielināsies administratīvais slogs (sk. šā atzinuma 5. iebildumu), kas nozīmē, ka palielināsies arī pašvaldību izdevumi (budžeta izdevumi). Ņemot vērā minēto, lūdzam aizpildīt anotācijas III sadaļu, norādot finansējuma avotu, jo saskaņā ar likuma “Par pašvaldībām” 13. panta pirmo daļu valsts pārvaldes iestādēm nav tiesību uzdot pašvaldībām pildīt tādas funkcijas un uzdevumus, kuru finansēšana nav nodrošināta.

7. Anotācijas IV sadaļā ir norādīts, ka *“informatīvajā ziņojumā, pamatojoties uz kuru izstrādāti minēti grozījumi, netiek risināta jautājums par lobētāju ierobežojumiem, tāpēc šobrīd šis jautājums netiek risināts, taču nākotnē būtu izvērtējams, kādā normatīvajā aktā un kādi ierobežojumi būtu jānosaka personām, kuras veic lobēšanas aktivitātes. Tāpat nav noteikta institūcija, kura uzraudzīs lobēšanas noteikumu ievērošanu, kā arī nav paredzētas nekādas sankcijas par to neievērošanu. Arī šāds regulējums nākotnē būtu jāievieš, kā arī jānosaka uzraugošā institūcija, kurai attiecīgi papildināma tās kompetence un tam piešķirams attiecīgs papildu finansējums”*. Tādējādi secināms, ka likumprojekta 2. pantā uzliktos pienākumus neviens nekontrolēs un par to pārkāpumu personas sodītas netiks, kas nozīmē, ka piedāvātais likumprojekta 2. pants ir deklaratīvs. Atbilstoši Ministru kabineta 2009. gada 3. februāra noteikumu nr. 108 “Normatīvo aktu projektu sagatavošanas noteikumi” 3.1. apakšpunktam normatīvā akta projektā neietver deklaratīvas normas. Ņemot vērā minēto, lūdzam svītrot likumprojekta 2. pantu.

8. Lūdzam atkārtoti izvērtēt, vai anotācijas IV sadaļā uzskaitīto normatīvo aktu kopa ir izsmeļoša un pilnīga, lai ieviestu tiesisko regulējumu. Tāpat lūdzam izvērtēt, vai būs iespējams izdarīt nepieciešamos grozījumus uzskaitītajos Ministru kabineta izdodamajos dokumentos, proti, vai šo normatīvo aktu deleģējuma normas ir pietiekamas, lai šajos normatīvajos aktos ietvertu plānoto regulējumu.

9. Likumprojekta anotācijā vairākas reizes tiek norādīts: *“likumprojekta “Lobēšanas atklātības likums” izstrādē”* (piemēram, anotācijas I sadaļas 3. punkts, VI sadaļas 2. punkts). Vēršam uzmanību uz to, ka 2016. gada 26. maija valsts sekretāru sanāksmē tika izsludināts likumprojekts “Grozījumi Valsts pārvaldes iekārtas likumā”, tādējādi anotācijai ir jābūt rakstītai par šo likumprojektu. Ņemot vērā minēto, lūdzam precizēt anotāciju, kā arī iekļaut anotācijā patiesu informāciju, jo šā likumprojekta izstrādē LPS nav piedalījusies.

Tāpat vēršam uzmanību uz to, ka normatīvo aktu izstrādes rokasgrāmatā ir norādīts, ka pasūtītāja un likuma izstrādātāja mērķim vajadzētu būt nevis likuma izstrādei par katru cenu, bet saprātīgam problēmas risinājumam. Diemžēl no anotācijas secināms, ka šā likumprojekta mērķis ir

izstrādāt likumprojektu par katru cenu (pildīt dažādas rekomendācijas un rezolūcijas), nevis risināt problēmu pēc būtības, proti, izvērtēt, vai problēma pastāv un vai esošais regulējums jau nesasniedz mērķi.

Priekšsēdis

Andris Jaunsleinis

13.06.2016. 12:14

17

Kristīne Kinča, padomniece juridiskajos jautājumos
67508526, kristine.kinca@lps.lv

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.